

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ПРАВНИ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
БАЊА ЛУКА

ПРИМЉЕНО: 23.3.2016.			
ОРГ.ЈЕД.	БРОЈ	ПРИЛОЖИ	БРИЈЕДНОСТ
	303		

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Научно-наставно вијеће Правног факултета Универзитета у Бањој Луци на VI сједници одржаној 13.07.2015. г. донијело је Одлуку бр. 12/3.735-VI-6/15 од 13.07.2015. г. о именовану Комисије за оцјену подобности теме „Дејудницијализација судске функције у грађанском извршном поступку“ и кандидата Стојане Петровић, магистра правних наука, у саставу:

1. Др Гордана Станковић, редовни професор, ужа научна област Грађанско право и грађанско процесно право, Правни факултет Универзитета у Нишу, председник;
2. Др Ранко Кеча, редовни професор, ужа научна област Грађанско право и грађанско процесно право, Правни факултет Универзитета у Новом Саду, члан;
3. Др Ранка Рачић, редовни професор, ужа научна област Грађанско право и грађанско процесно право, Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву и Правног факултета у Бањој Луци, члан.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

ЛИЧНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ		
Име и презиме кандидата:	СТОЈАНА (Ђурађ и Милка) ПЕТРОВИЋ	
Титула:	магистар грађанско правних наука	
Адреса:	Равногорска 14, Бања Лука	
Контакт тел.	+ 387 65 611 317	
ПРЕТХОДНА ЗАПОСЛЕЊА		
Послодавац	Академска/радна позиција	Период

Правни факултет Универзитета у Бањој Луци	виши асистент	2013-
Правни факултет Универзитета у Бањој Луци	асистент	2009-2013.
Окружно тужилаштво Бања Лука	приправник	2008-2009.

ОБРАЗОВАЊЕ

Институција	Мјесто, држава	Период
Правни факултет Универзитета Бањој Луци (постдипломски магистарски студиј)	Бања Лука, БиХ	2008 – 2012.
Правни факултет Универзитета у Бањој Луци (додипломски/основни студиј)	Бања Лука, БиХ	2003 – 2007.
Средња економска школа - правни смијер	Бања Лука, БиХ	1999 – 2003.

ПУБЛИКАЦИЈЕ ИЗ РЕЛЕВАНТНЕ ОБЛАСТИ

Научни радови/чланци:

1. „Насљедничка заједница и поступак њене диобе“, *Српска правна мисао*, Бања Лука, бр. 44/2011. стр. 249-269. ISSN 1840-0493.

У раду аутор се посебно бави насљедничком заједницом и њеном диобом. Аутор истиче да насљедничку заједницу чини више универзалних сукцесора оставиоцаи она обухвата цјелокупну заоставштину. У нашој правној теорији је спорна правна природа насљедничке заједнице, из чега произлази и питање тренутка њеног настанка. Наиме, дилема се своди на два питања: питање, да ли је насљедничка заједница заједница сувласништва, или је то заједница заједничког власништва, и питање-да ли се правна природа насљедничке заједнице мијења у тренутку правоснажности рјешења о наслеђивању, у односу на правну природу, коју је имала приликом настанка, тј. приликом отварања насљедства (односно у тренутку смрти оставиоца). У вези са одговором на ова питања, је и питање њеног развргнућа као једне природне правне појаве, а примјеном правила ванпарничне процедуре. Анализирајући односе између насљедника унутар насљедничке заједнице, аутор уочава да они много више одговарају правним везама које постоје између сувласника, него између субјеката заједничке својине. Овакви односи се успостављају, према мишљењу аутора, већ приликом настанка насљедничке заједнице, односно у тренутку смрти оставиоца, тако да се правоснажношћу рјешења о наслеђивању не дира суштински у правну природу насљедничке заједнице.

2. „Адвокат као обавезни „вољни“ заступник странке према новом Закону о парничном поступку Србије (2011) – корак ка правди или препрека до правде“, *Зборник радова са научног скупа са међународним учешћем „Правне норме у времену и простору“*, Косовска Митровица, 2012. стр. 253-267. ISBN 978-86-6083-021-2.

У овом раду аутор је анализирао законска рјешења о адвокату као обавзном „вољном“ заступнику странке према Закону о парничном поступку Србије из 2011 године. Закон о парничном поступку Србије, који је ступио на снагу 1. фебруара 2012. г. ограничио је парничне странке у избору вољног заступника-пуномоћника. Странка у парници од сада може да иступа лично, или да као пуномоћника именује заступника по професији - адвоката. Питање које се само по себи намеће, а које је уједно и предмет разматрања у овом раду је, да ли ће намјеру законодавца да парнични поступак учини ефикаснијим увођењем адвоката као обавезног судионика на страни странке, ово правно рјешење новог ЗПП заиста и остварити и да ли је једино адвокат квалификован за старање о интересима странке коју заступа. У том смислу, изношењем аргумената *pro et contra* оваквог рјешења, у раду се анализира *ratio* законске одредбе, прави се теоријски, емпиријски и компаративни осврт на законско рјешење овог питања, предлажући евентуалне корекције у правцу правилног уклапања оваквог правног рјешења у наш правни систем, као и корекције у циљу постизања веће ефикасности самог парничног поступка, али у контексту питања права грађана на приступ правосудју, спречавања формирања адвокатског монопола у заступању, као и приближавања правне правде у парничном поступку социјалној.

3. „Осврт на институт враћања у пређашње стање, кроз призму одредаба Новеле Закона о парничном поступку РС“, *Правна ријеч*, Бања Лука, бр. 36/2013. стр. 343-362. ISSN 1840-0272.

У овом раду у фокусу пажње аутора је институт враћања у пређашње стање, кроз призму одредаба Новеле Закона о парничном поступку РС. Аутор истиче, да Закон о измјенама и допунама Закона о парничном поступку РС (Новела ЗПП РС), који је усвојила Народна скупштина Републике Српске, доноси читав низ нових рјешења, која се, између осталог, тичу и института враћања у пређашње стање. Рад се бави упоредном анализом практичног домашаја законских и новелисаних одредаба које регулишу поступак враћања у пређашње стање, те историјскоправним и упоредноправним приступом појединим законодавним рјешењима поводом овог института. У првом дијелу рада, извршена је анализа одредбе Новеле ЗПП РС, којом се реформишу услови за допуштеност приједлога за враћање поступка у пређашње стање, а којом се истовремено разграничава подручје примјене жалбе и приједлога за враћање у пређашње стање, у случају страначког пропуштања у поступку. Други дио рада бави се једном од најзначајнијих одредаба Новеле ЗПП РС, која против пресуде због пропуштања допушта жалбу. Трећи дио рада, посвећен је појединим питањима самог поступка враћања у пређашње стање, са посебним акцентом на одредбу Новеле ЗПП РС, којом се регулише поступање судова у случају пропуштања рочишта, те право на жалбу против рјешења о враћању у пређашње стање. Завршни дио рада доноси закључна разматрања о смислу и очекиваним ефектима усвојених новина парничне процедуре, те о приједлозима *de lege ferenda*, за неку будућу законодавну интервенцију.

4. **“Специфичности поступка заштите колективних интереса потрошача пред судом према Закону о заштити потрошача у Босни и Херцеговини и Републици Српској”, Зборник радова са научног скупа са међународним учешћем Десето мајско савјетовање „Услужни послови“, Крагујевац, 2014. стр. 859-878. ISBN 978-86-7623-048-8.**

У овом раду аутор истиче да је, право заштите потрошача у Босни и Херцеговини и у Републици Српској још увијек је *in statu nascendi*. Процесноправне одредбе Закона о заштити потрошача Босне и Херцеговине и Републике Српске представљају покушај имплементације одредаба Директиве 98/27ЕС и Директиве 2009/22ЕС о судским и управним забранама за заштиту интереса потрошача. Иако само постојање ових закона представља велики помак за процесноправну заштиту потрошача у Босни и Херцеговини и у Републици Српској, анализа одредаба наведених *leges speciales* о поступку заштите колективних интереса потрошача, која је спроведена у овом раду, указује на низ недостатности њихових одредаба, на чијој исправци у будућности законодавац треба порадити.

5. **„Executio diabolica у Босни и Херцеговини – покушај дејудицијализације грађанског извршног поступка кроз учешће нотара и приватних извршилаца”, Правна ријеч, Бања Лука, бр. 36/2014. стр. 343-362. ISSN 1840-0272.**

Аутор се у овом раду посебно бави неуспјелим покушајем дејудицијализације грађанског извршног поступка кроз учешће нотара и приватних извршилаца. У јуну мјесецу 2012. године, усвојен је Закон о изменама и допунама Закона о извршном поступку Републике Српске, којим је, по први пут, на територији Босне и Херцеговине у извршну процедуру уведен институт приватног извршиоца. Ради се о институту који је, поред нотара, замишљен тако да, предузимањем појединих процесних радњи у извршном поступку, допринесе расетерењу, предметима затрпана, извршна одјељења основних судова у Републици Српској. Овакве измене усвојене су и у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине 2013. године, али овакво законско рјешење не постоје у извршној процедури Федерације Босне и Херцеговине. Ипак, нормативно и упоредноправно истраживање које је проведено у овом раду, указује на то да је улога суда у грађанској извршној процедури у Босни и Херцеговини остала доминантна. Улога нотара и приватног извршиоца и даље се своди тек на предузимање појединих извршних радњи, али искључиво по налогу извршног судије.

6. **„Враћање у пређашње стање у појединим ванпарничним поступцима у Републици Српској“, Годишњак Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука, бр. 37/15. стр. 183-199. ISSN 0350, E- ISSN 2233-0429**

У фокусу пажње аутора у овом раду је институт враћања у пређашње стање у појединим ванпарничним поступцима у Републици Српској. Аутор наводи у раду да је могућност сходне примјене правила парничног поступка у ванпарничним стварима, обезбиједила учесницима појединих ванпарничних поступака да, у случају оправданог пропуштања предузимања неке процесне радње, изјаве приједлог за враћање у пређашње стање, под законом прописаним условима. Ипак, примјена овог, изразито парничног процесног института, није могућа у

свим ванпарничним поступцима. Да ли ће учесник у ванпарничном поступку приједлогом за враћање у пређашње стање моћи обезбиједити себи могућност предузимања пропуштене процесне радње, зависи првенствено од карактеристика конкретног ванпарничног поступка. У раду су, кроз анализу карактеристика ванпарничних поступака, испитане могућности примјене процесног института враћања у пређашње стање, те су дати приједлози за неке могуће будуће измјене постојећег ванпарничног процесног законодавства.

7. „Поступак за заштиту колективних интереса потрошача према Новели Закона о парничном поступку Републике Српске (2013)“, коауторски рад, *Зборник радова са научног скупа са међународним учешћем Једанаесто мајско савјетовање „Услуге и заштита корисника“*, Крагујевац, 2015. стр. 1029-1050. ISBN 978-86-7623-048-8.

т

У раду се истиче да се поступак за заштиту колективних интереса потрошача одликује низом специфичности, у поређењу са општим парничним поступком. Због тога ни одредбе Закона о заштити потрошача у Републици Српској нису могле одговорити потребама потрошача у поступку заштите њихових колективних интереса пред судом. Аутор истиче да, одредбе Новеле Закона о парничном поступку Републике Српске (2013), генерално посматрано, представљају искорак нашег законодавца у правцу уважавања специфичности процесноправног односа, који се пред парничним судом заснива подизањем тужбе за заштиту колективних интереса потрошача. У раду се логички и упоредноправно анализирају карактеристике нормативних рјешења Новеле ЗПП РС (2013) која се односе на парнични поступак за заштиту колективних интереса потрошача, у смислу утврђивања у којој мјери поједина законодавна рјешења могу одговорити потребама потрошача у поступку пред судом, док се у закључним разматрањима сумирају одговарајући приједлози *de lege ferenda*, за неку будућу законодавну интервенцију.

8. „Начела парничног поступка пред судом у привредним споровима“, *Право и привреда*, бр. 7-9/2015. стр. 205-226. ISSN 0354-3501

Закон о парничном поступку Србије (2011) промовисао је поједина начела опште парничне процедуре и у поступку, који се пред привредним судовима води поводом привредних спорова. У раду се упоредно-правном, историјско-правном и нормативном анализом појединих законодавних одредаба овог посебног парничног поступка анализира значај сваког појединог начела који уобличује његову форму. Осим тога, у раду је на систематичан начин учињен покушај докучивања значаја и међусобног односа неких процесних начела опште парничне процедуре, који детерминишу карактеристике поступка пред привредним судовима. У раду су представљене и поједине одлуке из судске праксе, као индикатор судског поступања и начина тумачења појединих законодавних одредаба у пракси привредних судова.

Стручни радови/чланци:

1. „О реформи земљишно-књижне евиденције у Републици Српској“, *Правни савјетник*, Сарајево, бр. 5/2012. стр. 65-71. ISSN 2233-0860.

Доношењем новог Закона о катастру (2011) и Закона о државном премјеру и катастру (2011), Република Српска је приступила реализацији реформе земљишно-књижне евиденције, чиме је започео и процес обједињавања техничке евиденције некретнина са евиденцијом имовинских права на њима, која би од сада била у надлежности Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске. Према мишљењу аутора овог рада досадашњи систем одвојених евиденција у пракси се показао неефикасним. Тиме је у великој мјери нарушена правна сигурност у промету некретнина међу грађанима, што је повећало и број судских спорова поводом тих некретнина. Рад се бави теоријском и практичном анализом појединих рјешења новог Закона о катастру и Закона о државном премјеру и катастру некретнина Републике Српске, али има и упоредно-правни аспект, чиме се покушава докучити *ratio* саме реформе и практичан значај њених законских рјешења.

2. „Правне посљедице страначког пропуштања у парничном поступку Републике Српске,“ *Годишњак Правног факултета Универзитета у Бањој Луци*, бр. 35/2013. стр. 223-236. ISSN 0350-9052.

Реформа парничног поступка у Републици Српској из 2003. г. обухватила је и одредбе о посљедицама страначког пропуштања благовременог предузимања процесних радњи. Раније важећа правила парничног поступка, која су се односила на пропуштање странака у предузимању процесних радњи, нису много доприносила ефикасности и економичности парничног поступка. Ипак, у недостатку изричите законске одредбе, и данас остаје дилема како заштитити интерес странке, у случају када њено пропуштање, узроковано пропуштањем суда, погађа њен сопствени интерес у парници. Иако су се нека од нових законодавних рјешења у пракси показала као врло ефикасна, сматрамо да на реформисању парничне процедуре треба и даље инсистирати, с обзиром на менталитет процесних странака на нашем подручју, те на устаљену склоност ка одуговлачењу парничног поступка свим расположивим средствима.

ОСТАЛЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1. „проф. др Ранка Рачић, Ванпарнично процесно право“, приказ књиге, *Годишњак Правног факултета Универзитета у Бањој Луци*, бр. 36/2014. стр. 287-291. ISSN 0350, Е- ISSN 2233-0429.

УЧЕШЋЕ У ПРОЈЕКТИМА

1. Пројекат „Ангажовање студената постдипломских студија из БиХ у сусрет европским интеграцијама“, наручилац: Канцеларија Специјалног представника Европске Уније у Босни и Херцеговини, извођач: Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, улога кандидата: учесник/сарадник у пројекту. Пројекат окончан студијом „Правни аспекти борбе против корупције у високом образовању - *de lege lata* и *de lege ferenda*“, презентована на Правном факултету у Бањој Луци 27.06.2013. г.

Публикација доступна на:

http://europa.ba/documents/delegacijaEU_2013110508570127eng.pdf.

ПОСЕБНЕ НАПОМЕНЕ

Након завршеног магистарског студија, грађанско-правни смијер, на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци, 9. марта 2013. г. одбранила „са одликом“ магистарску тезу, под насловом „Враћање у пређашње стање у процесном односу“, ментор, проф. др Ранка Рачић.

Правосудни испит положила 2009. г. пред Комисијом за полагање правосудног испита Министарства правде Републике Српске.

Служи се енглеским, њемачким и италијанским језиком.

СЕМИНАРИ/КОНФЕРЕНЦИЈЕ

1. Трећа регионална конференција Форума за грађанско право југоисточне Европе, Тирана, Албанија, 11-12. март 2013. г.
2. XIII Зимска школа европског права, Златибор, Србија, 20-25. фебруар 2012. г.

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА ПРИЈАВЉЕНЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ “ ДЕЈУДИЦИЈАЛИЗАЦИЈА СУДСКЕ ФУНКЦИЈЕ У ГРАЂАНСКОМ ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ “

Значај истраживања

Уколико се грађански парнични поступак оконча на ефикасан и економичан начин, коначна потврда ефикасности пружене правне заштите је спровођење кондемпнаторне судске одлуке. Због тога је изненађујуће да је поступак извршења, до последњих десетак година, у теорији процесног права, био потпуно запостављена тема, како на домаћем, тако и на упоредноправном плану. Питање ефикасног извршења судских одлука и других исправа подобних за извршење за многе европске државе, постало је занимљиво тек након формирања Европског суда за људска права у Стразбуру. Ту је грађанима старих демократских држава, као што су Грчка и Италија, пружана правна заштита од повреда њихових грађанских права, учињених од стране њихових судова, узрокованих неизвршењем, или неоправданим одлагањем извршења судских

одлука. Пресуда Европског суда за људска права у Стразбуру, у случају *Hornsby* против Грчке, од 19.03.1997. г. утемељила је праксу заштите грађана у случају пропуштања да се кондемпнаторна судска пресуда изврши у разумном року.

У процесној теорији у Босни и Херцеговини, истраживању питања дејудичијализације грађанске извршне функције суда, као начину постизања ефикасности и економичности у извршном поступку, посвећује се знатно мања пажња, у поређењу са правном теоријом у државама региона. Разлози томе могли би се пронаћи у чињеници да је дјелимична дејудичијализација судске извршне функције у Босни и Херцеговини нормативно-правно успостављена тек у последњих неколико година, а у пракси још увијек није заживјела. Ово упућује на чињеницу да је законодавац у Босни и Херцеговини постао свјестан тога да дејудичијализација судске извршне функције у грађанском поступку може допринијети убрзању пружања тражене правне заштите грађанима, али је начин на који је уведена дејудичијализација врло споран. Управо се у томе огледа значај и актуелност предложене теме докторске дисертације. Иако у процесноправној теорији у Босни и Херцеговини и у државама региона постоје појединачни радови који се баве овом проблематиком, до сада се ни један аутор питањем дејудичијализације судске извршне функције није позабавио у форми научне монографије. Значај овог истраживања огледао би се у намјери да се, на јединствен начин, приступи питању дејудичијализације судске извршне функције у Босни и Херцеговини, упоређујући га са анализираним постојећим системима дејудичијализације извршне функције у упоредном праву. Наведена тема била би обрађена у контексту домаћег законодавства, али и у контексту међународних, а првенствено европских стандарда, указујући на практичне предности и евентуалне недостатке примјене одређеног облика дејудичијализације судске извршне функције. У раду би се, на основу резултата и закључака спроведеног истраживања, понудили приједлози теоријског и нормативног унапређења домаће правне регулативе, у вези са дејудичијализацијом судске извршне функције у грађанском праву, као и приједлози за унапређење њене практичне примјене.

Преглед истраживања

На основу пријаве рада под насловом „Дејудичијализација судске функције у грађанском извршном поступку“, кандидат исти формира у више различитих, али циљно и методолошки повезаних цјелина.

Планирано је да истраживање буде подијељено у десет цјелина, које би биле груписане у одговарајуће главе, поглавља и тачке.

У првом, уводном дијелу рада, истраживање би се бавило појмовним одређењем дејудичијализације грађанског извршног поступка. Најприје би се дао осврт на идентификацију система дејудичијализације извршног поступка, који су до сада спроведени у појединим државама, првенствено региона, али и шире. Осим тога, утврдили би се разлози који законодавца могу мотивисати да се определи за дејудичијализацију судске извршне функције у грађанском праву једне државе.

Други дио рада обухватио би историјско-правно истраживање дејудичијализације судске функције у извршном поступку. Иако се дејудичијализацији у извршном поступку, у научним круговима, тек у последње вријеме придаје већи значај, посебно са аспекта европског стандарда суђења у разумном року, растерећење

судова од поступања у извршном поступку није нов и до сада непознат процес, јер се за њега с правом може рећи да има своју историју. Питање растерећења судова у извршном поступку, у бројним земљама региона и свијета, тренутно је значајно реформско питање, на коме треба да се очитује коначни и најважнији аспект постизања веће ефикасности и економичности грађанске извршне процедуре.

Трећи дио истраживања биће посвећен питању анализе институционалног оквира извршног грађанског поступка. Наиме, управо је институционални оквир извршног поступка референтни показатељ типа и степена дејудичијализације грађанске извршне функције у једној држави. Управо са тог аспекта, у раду ће бити разматране најважније карактеристике појединих типова дејудичијализације извршне функције, а све у циљу изналажења оптималних теоријских и практичних рјешења овог питања, који би били примјенљиви у извршној процедури Босне и Херцеговине, односно њених ентитета.

Четврти дио рада обухвата питање истраживања карактеристика судског и вансудског извршења. Наиме, овај дио рада природни је сљијед претходног дијела и бавио би се институционалним оквиром извршног поступка. Ово из разлога што обје форме извршења испољавају карактеристике, које могу дати одговор на питање како нормативно и практично постићи ефикаснију и економичнију процедуру извршења судских одлука. Истраживање спроведено у овом дијелу рада, истовремено ће дати одговор на дилему да ли извршење путем извршитеља, у појединим системима дејудичијализације, одговара више карактеристикама судског или карактеристикама вансудског извршења.

Пети дио рада односи се на питање механизма контроле рада помоћних судских органа у предузимању судских процесних овлашћења у извршном поступку. Наиме, ако се надлежност за извршење судских одлука посматра, као изворно надлежност судског државног органа, чак и у државама у којима је потпуно извршена њена дејудичијализација, онда би питање постојања и ефикасности механизма контроле помоћних органа у спровођењу ове функције било пресудно за процјену ефикасности и економичности спроведене дејудичијализације судских овлашћења у извршном поступку, а тиме и њеног доприноса пружању оптималне правне заштите грађанима у извршном поступку.

У шестом и седмом дијелу рада, кандидат би се позабавио питањем да ли се увођењем појединих система дејудичијализације, са свим њиховим карактеристикама може, и у којој мјери, постићи ефикасност и економичност правне заштите грађана у извршном поступку. Наиме, наведена два дијела рада полазе од претпоставке да су управо ефикасност и економичност они критерији, који морају бити узети у обзир, прије него што се изведе коначан закључак о томе да ли је дејудичијализација судске извршне функције оправдана или није.

У закључним разматрањима, сходно садржају рада, постављеним хипотезама и циљевима рада, на основу утврђених научних чињеница, те на основу укупног резултата спроведеног истраживања, кандидат ће, по свим наведеним питањима изнијети сопствене закључке, дати приједлоге за оптимална нормативна и практична рјешења посматране проблематике, те доказати, или оповргнути постављене хипотезе.

Анализа наведене проблематике требала би узети у обзир свеукупност досадашњих теоријских спознаја из области дејудичијализације судске функције у грађанском процесном праву, првенствено у извршном поступку. Традиција растерећења судова од поступања у појединим фазама грађанског извршног поступка развијана је, првенствено у државама западне Европе. У сврху спровођења истраживања у овој докторској дисертацији, консултоваће се, првенствено литература академски признатих аутора из области грађанског процесног права држава западне Европе, укључујући и државе региона Југоисточне Европе. При томе, неће се занемарити ни мишљења водећих процесуалиста ваневропских држава, чији правни системи познају неки од облика дејудичијализације судске грађанске извршне функције.

Када је ријеч о државама региона Југоисточне Европе, примјетна је већа посвећеност истраживању овог проблема у Словенији, која је међу првим државама које су се определилиле за дејудичијализацију судске извршне функције. Када је у питању Словенија кандидат ће посебно обратити пажњу и критички се осврнути на дејудичијализацију судске власти у овој земљи. Ова тема истраживана је и у Србији, Хрватској, Македонији, које су своје законодавство ускладили са препорукама Савјета Европе о мјерама повећања ефикасности у поступању судова, међу којима је и растерећење судова од поступања у појединим фазама извршног поступка. (Иако у Хрватској законодавство није прихватило дејудичијализовани систем извршног поступка, у теорији постоје ставови за и против.). У поређењу са поменутиим државама региона, у процесној теорији у Босни и Херцеговини, истраживању овог питања посвећује се знатно мања пажња. Разлози томе, могу се наћи у чињеници да је дјелимична дејудичијализација судске извршне функције у Босни и Херцеговини законом уведена тек у последњих неколико година, а у пракси још увијек није заживјела. Управо се у томе огледа значај и актуелност предложене теме докторске дисертације. Иако постоје појединачни радови који се баве овом проблематиком, до сада се ни један аутор питањем дејудичијализације судске извршне функције није позабавио у форми научне монографије. Циљ овог истраживања је да, на јединствен начин, приступи питању дејудичијализације судске извршне функције у Босни и Херцеговини, упоређујући га са анализираним системима дејудичијализације у упоредном праву. Наведена тема била би обрађена у контексту домаћег законодавства, али и у контексту међународних, а првенствено европских стандарда, указујући на практичне предности и евентуалне недостатке примјене одређеног облика дејудичијализације судске извршне функције. У раду би се понудили приједлози теоријског унапређења домаће правне регулативе, у вези са дејудичијализацијом судске функције, као и приједлози за унапређење њене практичне примјене.

У Босни и Херцеговини и у државама из окружења, своје теоријске прилоге питању дејудичијализације судске функције у извршном грађанском поступку дали су: Алан Узелац, Арсен Јаневски, Весна Ријавец, Гордана Станковић, Дејан Ђурђевић, Ката Сењак, Мелиха Повлакић, Милена Трговчевић Прокић, Михајло Дика, Небојша Шаркић, Никола Бодирога, Ранка Рачић, Ранко Кеча, Татјана Зороска-Камиловска, и

др.

Питањем дејудичијализације судске функције у извршном поступку, у упоредном праву, посебно су се бавили: *Antonie W. Jongbloed, Burkhard Hess, Cornelis Hendrik van Rhee, Damien Collard, Elisabetta Silvestri, Heike Gramckow, Klaus Schreiber, Leo Rosenberg, Paul Oberhammer, Titu Jonascu, Urte Neseemann, Wendy Kennett*, и др.

Систем цивилне процедуре резултат је комбинације нормативних процесних, институционалних и људских и инфраструктурних претпоставки, у циљу спровођења правде на ефикасан, јаван, економичан и начин доступан грађанима. Ефикасност и економичност правне заштите, реализоване управо кроз поступак извршења судске одлуке, као нужност, намећу стандарди Савјета Европе, утјеловљени у форми препорука овог органа државама чланицама. Као једна од мјера за постизање наведених циљева судског грађанског поступка, предвиђа се и растерећење судова од поступања у појединим фазама грађанског извршног поступка. Иако је извршење судских одлука, традиционалноправно гледано, задатак судске државне власти, у многим земљама Европе, али и у ваневропским државама, постоји тренд изузимања судова у односу на ову надлежност и њено повјеравање помоћним судским органима – приватним и судским извршитељима и нотарима (у државама у транзицији, постоји тренд да су судски и приватни извршитељи помоћни судски органи у извршном поступку, али треба имати на уму и то да у немалом броју држава, они представљају самосталну професију). О овом питању, у правној теорији, на простору западне Европе, постоје различити ставови. Са једне стране су његови поборници (*Antonie W. Jongbloed, Cornelis Hendrik van Rhee*). У теорији, са друге стране, има и мишљења како систем судског извршења не узрокује веће проблеме, јер претпоставке за покретање и сам процес спровођења извршења, који врши суд, суд уједно поновно и провјерава, што за грађане представља довољну гаранцију правичности поступка. Ови аутори су мишљења, да би одвајање поступка извршења од судова, а посебно његово повјеравање приватним субјектима (приватним извршитељима), не само захтијевало потпуно реструктуисање система извршења, већ би повлачило за собом и низ уставноправних дилема (*Paul Oberhammer, Burkhard Hess*). Из овог разлога је Хрватска 2012. г. ставила ван снаге Закон о оврси који је предвиђао увођење приватних извршитеља, и донијела потпуно нови Закон о оврси, који је поступак одређивања и спровођења извршења вратио у искључиву надлежност суду.

У домаћој процесној литератури, мишљења о оправданости приступању дејудичијализацији грађанске извршне судске функције, једнако су подијељена. Са једне стране су аутори, који дејудичијализацију виде као средство за постизање ефикасног пружања правне заштите грађанима (Арсен Јаневски, Дејан Ђурђевић, Небојша Шаркић). Другачије мишљење дијеле аутори, који упозоравају на одсуство гаранција правичног суђења у извршном поступку у случају дејудичијализације судске функције, као саставном дијелу грађанског судског поступка. Поред тога, они упозоравају на одсуство уставноправног основа за повјеравање извршне судске функције приватним лицима, као што су приватни извршитељи (Гордана Станковић,

Ранка Рачић, Никола Бодирога).

Поједини системи дејудицијализације судске функције у извршном поступку, односно њихова класификација, те упоређивање, били су предмет пажње углавном западноевропских процесуалиста (*Cornelis Hendrik van Rhee, Burkhard Hess, Elisabetta Silvestri*, а у државама региона Гордана Станковић, Ранка Рачић, Весна Ријавец). Питањем дејудицијализације судске функције, у смислу ефикасности и економичности извршног поступка, бавили су се и процесуалисти неких ваневропских држава (*Alvaro Pérez Ragoné, Evgueni Kouznetsov, Kathryn Hendley, Keith Henderson, Peter Kahn, Vadim Abolonin, Vladimir Yarkov*).

Ефикасност и економичност правне заштите грађана основне су водиле законодавцима у државама које прихватају неки од облика дејудицијализације судске функције у грађанским стварима. Ипак, у теорији, у вези са овим питањем, постоје бројне дилеме. Наиме, према неким процесуалистима, проблем неефикасности извршног поступка није везан искључиво за питање да ли у некој држави постоји систем судског или дејудицијализованог извршења. Неефикасност извршног поступка повезана је више са самим системом рада органа извршења, ширином његових процесних овлашћења и са њиховом немогућношћу да прибаве информације о имовини дужника (*Juan Pablo Correa Delcasso*). Према мишљењу професора *Delcasso*, сама дејудицијализација судске процедуре не гарантује аутоматски и њену ефикасност и економичност. Са друге стране, *Mads Andenas* тврди да затворени и искључиво судски систем извршења судских одлука, какав постоји у Шпанији, не може одговорити захтјевима економичности и ефикасности. Неефикасност механизма извршења, он не повезује искључиво са учешћем судова у поступку извршења, већ више са непостојањем законске могућности да се поступак спровођења извршења повјери помоћним судским органима, у условима гдје је суд претрпан предметима.

Приказом циљева истраживања, те указивањем на доступну литературу која се бави питањем дејудицијализације судске функције у грађанском поступку, указано је на значај овог питања у неким западноевропским државама, као и у државама региона, у којима је ово питање постало актуелно тек последњих година. Такође, указано је и на повезаност питања увођења и прихватања одређеног облика дејудицијализације судске функције са питањем ефикасности, економичности и непристрасности у поступању. Истраживање о предностима и недостацима дејудицијализације судске функције у грађанском извршном поступку оправдано је наставити, првенствено, из разлога што истом, до сада, није посвећен цјеловит монографски научни рад, ни у упоредноправној, нити у домаћој литератури. При томе, нагласак би био на истраживању могућности успешне имплементације неког од постојећих облика дејудицијализације извршне судске функције у ентитетима Босне и Херцеговине, као и у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, ради постизања њене ефикасности и економичности у пружању правне заштите грађанима.

Преглед досадашњих публикација релевантних за предложену тему

дисертације:

1. Арсен Јаневски, Татјана Зороска-Камиловска, „Измените во парничното, вонпарничното и извршното законодавство на Република Македонија во светлото на актуелните трендови на збрзување на постапките, Деловно право“, Скопје, 2011.
2. Весна Ријавец, „Цивилно извршилно право“, Љубљана, 2003.
3. Гордана Станковић, „Граѓанско процесно право“, Београд, 2008.
4. Гордана Станковић, Владимир Боранијашевић, „Извршно процесно право“, Косовска Митровица, 2012.
5. Михајло Дика, „Граѓанско овршно право“, књига I, Загреб, 2007.
6. Никола Бодироба, „Теорија извршног поступка“, Београд, 2012.
7. Ранка Рачић, „Извршно процесно право“, Бања Лука, 2009.
8. Antonie W. Jongbloed (ed.), „De Gerechtsdeurwaarder in Europa, Utopie of Werkelijkheid? The Bailiff in Europe, Utopia or Reality? L’huissier de justice en Europe, utopie ou réalité?“, Deventer, Kluwer, 2004.
9. Burkhard Hess, „Neuorganisation des Gerichtsvollzieherwesens in Deutschland“, Baden-Baden, 2006.
10. Burkhard Hess, Mads Andenas, Paul Oberhammer, „Enforcement Agency Practice in Europe“, London 2005.
11. Christoph G. Paulus, „Zivilprozessrecht: Erkenntnisverfahren, Zwangsvollstreckung und Europäisches Zivilprozessrecht“, Berlin/Heidelberg, 2010.
12. Gerhard Lüke, Wolfgang Hau, „Zwangsvollstreckungsrecht“, München, 2008.
13. Hans Brox, Wolf D. Walker, „Zwangsvollstreckungsrecht“, München, 2014.
14. Hühlig Jehle Rehm, „Das Kostenwesen der Gerichtsvollzieher“, Heidelberg, 2014.
15. Leo Rosenberg, Hans Friedhelm Gaul, Eberhard Schilken, Ekkehard Becker-Eberhard, Panajotta Lakkis, „Zwangsvollstreckungsrecht“, München, 2010.
16. Miklós Kengyel, Viktória Harsági, „Grenzüberschreitende Vollstreckung in der Europäischen Union“, München, 2011.
17. Walter H. Rechberger, „Zivilprozessordnung - Kommentar“, New York, Wien, 2006.
18. Wendy Kennett, Regulation of Enforcement Agents in Europe, a Comparative Survey, London, 2010.

НАУЧНИ ЧЛАНЦИ У ЧАСОПИСИМА, ЗБОРНИЦИМА, КЊИГАМА

19. Алан Узелац, „Улога службеника за извршење у правилном и ефикасном функционисању правосудног система – преглед са посебним освртом на питања са којима се сусрећу земље у транзицији“, *Зборник радова ТЕМПУС пројекат ЕУ*, Подгорица, 2006.
20. Арсен Јаневски, „Нови Закон о извршењу Републике Македоније и улога извршиоца“, *Правни живот*, бр. 12/2005.
21. Арсен Јаневски, „Правни лекови против решења којим се допушта извршење на основу веродостојне исправе донето од јавног бележника“, *Зборник радова*

- XIII међународног савјетовања „Актуалности грађанског и трговачког законодавства и правне праксе“, Неум, 2015.
22. Весна Ријавец, „Вриједносни папири у оврси“, *Зборник радова Правног факултета Загреб*, бр. 63/2013. вол. 3-4.
  23. Гордана Станковић, „Јавнобележничке услуге“, *Зборник радова са XI мајског правничког савјетовања „Услуге и заштита корисника“*, Крагујевац, 2015.
  24. Гордана Станковић, „Овлашћења приватног извршитеља“, *Зборник радова „Актуелности привредне легислативе као детерминанте развоја економија држава у региону“*, Нови Сад, 2013.
  25. Гордана Станковић, „Овлашћења приватног извршитеља“, *Правна ријеч*, бр. 36/2013.
  26. Гордана Станковић, „Приватизација судске функције у поступку извршења“, *Правна ријеч*, бр. 32/2012.
  27. Гордана Станковић, „Приватизација судске функције“, *Зборник радова са научног скупа са међународним учешћем „Правне норме у времену и простору“*, Косовска Митровица, 2012.
  28. Гордана Станковић, „Приватизација судске функције“, *Правни информатор*, бр. 10/2012.
  29. Дејан Ђурђевић, „Наследничко уверење (*Erbschein*) у њемачком праву“, *Страни правни живот*, бр. 2/2012.
  30. Младен Николић, Небојша Шаркић, „Како до ефикасног и правичног извршења“, *Правни живот*, бр. 12/2010.
  31. Небојша Шаркић, Младен Николић, „Судски извршитељ-*beiliff*: да или не?“, *Правни живот*, бр. 12/2006.
  32. Михајло Дика, „Изванпарнична и концилијацијска функција јавног билежника – *de lege lata* и *de lege ferenda*“, *Зборник радова Правног факултета у Загребу*, бр. 6/2009. вол. 59.
  33. Михајло Дика, „Јавнобилежничка оврха на темељу овршне исправе“, *Ново овршно право*, Загреб, 2004.
  34. Михајло Дика, „Јавнобилежничка оврха према Новели Овршног закона из 2003.“, *Право и порези*, вол. 13, бр. 4/2004.
  35. Михајло Дика, „Јавнобилежничка, споразумна и претиначка достава у парничном поступку“, *Право и порези*, вол. 14, бр. 5/2005.
  36. Михајло Дика, „О начелу непосредности у парничном поступку *de lege lata*, уз неке пројекције *de lege ferenda*“, *Зборник радова Правног факултета Загреб*, бр. 4/2008.
  37. Небојша Шаркић, „Јавни бележник-нотар у извршном поступку“, *Правни живот*, бр. 12/2004.
  38. Никола Бодирога, „Вансудски извршни поступак на основу Закона о заложном праву на покретним стварима“, *Зборник радова Правног факултета Нови Сад*, бр. 3/2010. вол. 44.
  39. Никола Бодирога, „Вансудско извршење на основу Закона о хипотеци“, *Правни живот*, бр. 12/2010.

40. Никола Бодирога, „Извршитељ“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, бр. 2/2011, вол. 11.
41. Никола Бодирога, „Извршни поступак за наплату потраживања по основу извршених комуналних и сличних услуга“, *Анали Правног факултета у Београду*, 2/2012.
42. Никола Бодирога, „Нове надлежности извршитеља“, *Правни живот*, бр. 9-12/2013.
43. Никола Бодирога, „О уставности извршења потраживања путем приватних извршитеља“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 1/2014.
44. Никола Бодирога, „Приватни извршитељ“, *Правни живот*, бр. 13/2009.
45. Ранка Рачић, „Извршење на покретним стварима“, *Правни живот*, бр. 11/2011.
46. Ранка Рачић, „Извршилац по уговору“, *Правна ријеч*, бр. 32/2012.
47. Ранко Кеча, „Реформа извршног поступка Републике Србије“, *Правни живот*, бр. 12/2004.
48. Татјана Зороска-Камиловска, „Реформе система извршења у државама региона – концептуалне сличности и разлике, контроверзе и дилеме“, *Зборник радова „Хармонизација грађанског права у региону“*, Пале, 2012.
49. Alan Uzelac, „Does EU Accession Process Really Help the Establishment of Rule of Law? ‘Major Improvements’ or ‘One Step Forward, Two Steps Backwards’? Some Examples from the Neighborhood“, *International Conference „Human Rights and Democracy in the Context of EU Enlargement – Western Balcan Perspectives“*, Belgrade, June, 2014.
50. Alan Uzelac, „The Rolle Played by Bailiffs in the Proper and Efficient Functioning of the Judicial Systems – an Overview with the Special Consideration of the Issues Faced by Countries in Transition“, *International meeting: The Rolle, Organisation, Status and Training of Bailiffs – COE Multilateral Seminar*, Varna, Bulgarian, April, 2005.
51. Alvaro Pérez Ragone, „The Organizational Model of the Dejudicialized Civil Enforcement from the Stand Point of Comparative Law“, *Revista de Derecho de la Pontificia Universidad Católica de Valparaiso*, no. 38/2012.
52. Burkhard Hess, „Deutsches Zivilprozessrecht zwischen nationaler Eigenständigkeit und europäischem Anpassungszwang“, *Ritsumeikan Law Review*, no. 27/2010.
53. Damien Collard, „De la procédure in abstracto à la procédure ‘en acte’. Le cas de la signification des actes authentiques par les clerks d’huissier de justice“, *Activités*, no. 1/2010. vol. 7.
54. Elisabetta Silvestri, „Enforcement of Civil Judgments and Orders in Italy“, *Bond Law Review*, no. 2/2000. vol. 12.
55. Evgueni Kouznetsov, „L’exécution des décisions de justice en Russie“, *Revue d’etudes Comparatives East-Ouest*, no. 2/2007. vol. 38.
56. Francois van Loon, Stephane Delrue, „L’huissier de justice et l’exécution des jugements par voie de contrainte. Une reconstruction empirique de la pyramide d’exécution en Flandre“, *Droit et Société*, no. 30-31/1995.

57. Gisela Rühl, „Preparing Germany for the 21st Century: The reform of Civil Procedure – part I/II“, *German Law Journal*, no. 6/2005.
58. Giuseppe Tarza, „La distribution des deniers dans l'exécution forcée en Europe“, *Revue Internationale de Droit Comparé*, no. 2/1999. vol. 51.
59. Hazel Genn, „Why the Privatisation of Civil Justice is a Rule of Law Issue“, *36th F.A. Mann Lecture, Linkoln's Inn, Faculty of Laws, UCL*, 2012.
60. Heike Gramckow, „Effective Progress and Enforcement Agents“, *Justice and Development Working Paper Series*, no. 18/2012.
61. Heike Gramckow, „Good Practice for Monitoring the Effectiveness of Enforcement Actions, and Assessing the Performance of Bailiffs“, *Law in Transition (Enforcing Court Decisions)*, no. 1/2014.
62. Heike Gramcow, „Effective Process and Enforcement Agents“, *The Justice and Development Working Paper Series*, no. 18/2012.
63. Heike Gramcow, „Good Practices for Monitoring the Effectiveness of Enforcement Actions, and Assesing the Performance of Bailiffs“, *Law in Transition – Enforcing Court Decisions*, 2014.
64. John Baldwin, Ralph Cunnington, „The Crisis in Enforcement of Civil Judgments in England and Wales“, *Public Law*, no. 1/2004.
65. Keith Henderson, Alvaro Herrero, Sandra Elena, „Barriers to the Enforcement of Court Judgments in Peru, winning in Court is Only Half the Battle“, *IFES Rule of Law Occasional Paper Series*, 2004.
66. Keith Henderson, Peter Kahn, „Barriers to the Enforcement of Court Judgments and the Rule of Law“, *IFES Rule of Law Occasional Paper Series*, 2003.
67. Klaus Schreiber, „Die Zwangsvollstreckung durch den Gerichtsvollzieher“, *JURA (Juristische Ausbildung)*, Heft 10/2006.
68. Peter Kahn, „Agency Design and Agency Mission in the Russian Bailiffs Service: Enforcement of Civil Judgements in Former Socialist Countries“, *Post Soviet Affairs*, no. 1/2002.
69. Peter L. Khan, „Enforcement of Civil Judgments in the Former Socialist Countries: Agency Design, and Agency Mission in the Russian Bailiffs Service“, *Post Soviet Affairs*, no. 1/2002.
70. Titu Jonașcu, „New Rules in the Matter of Proceedings Notary“, *Analele Universitatii „Constantin Brâncuși din Târgu Jiu“*, no. 4/2010.
71. Urte Neesemann, „Gerichtsvollzieher im Vergangenheit und Zukunft“, *Zeitschrift für Zivilprozess*, no. 1/2006. vol. 119.
72. Vesna Rijavec, „Sistemi izvršbe – primerjalnopravna študija“, *Zbornik radova Pravne fakultete Univerze v Mariboru*, br. 4/2008. vol. 1.
73. Wolfgang Abel, „Der Rechtspfleger im Rechtssystem der Bundesrepublik Deutschland“, *Ankara Law Review*, no. 2/2004. vol. 1.

Радна хипотеза са циљем истраживања

Кандидат је у својој пријави, као главну хипотезу поставио следећу:

Н1: Дејудичијализација судске функције (не)доприноси ефикасности и

економичности грађанског судског поступка, те непристрасности и независности у одлучивању.

Приликом провјеравања и доказивања главне хипотезе, кандидат би у раду користио помоћне хипотезе:

H1A: Извршни судски поступак, у правилу, представља финалну и најзначајнију фазу пружања тражене правне заштите грађанима

H1B: Судска овлашћења у грађанском извршном поступку погодна су за њихово преношење у надлежност помоћним судским органима – извршитељима и нотарима.

H1C: Облик (модел) дејудицијализације грађанске судске функције не зависи од формалноправног институционалног оквира извршног поступка, већ од услова за именовање, процесних овлашћења и начина контроле рада помоћних судских органа.

H1D: Различити облици дејудицијализације судске функције у извршном поступку не доприносе подједнако његовој ефикасности и економичности, као и независности и непристрасности у одлучивању.

H1E: Допринос појединог облика дејудицијализације судске функције ефикасности и економичности извршног грађанског поступка, те независности и непристрасности у одлучивању, зависи од начина регулисања услова за именовање, процесних овлашћења и начина контроле рада помоћних судских органа.

H1F: Постојећи правни оквир дејудицијализације извршне судске функције у Босни и Херцеговини није функционалан и не доприноси остварењу ефикасне и економичне правне заштите грађана у грађанском извршном поступку.

Узимајући у обзир радне хипотезе, постављени су следећи циљеви истраживања:

1. Утврдити појам и значај дејудицијализације судске функције у грађанском извршном поступку
2. Утврдити класификацију и специфичности појединих система дејудицијализације судске извршне функције у грађанском поступку
3. Анализирати правни статус и обим овлашћења нотара, судских и приватних извршитеља у грађанском извршном судском поступку
4. Утврдити могућност и домете контроле рада помоћних органа суда у спровођењу грађанског извршног судског поступка
5. Утврдити домашај дејудицијализације у односу на начела ефикасности и економичности поступка, те начела непристрасности и независности у одлучивању

Доказивањем сваке хипотезе појединачно, те сагледавајући их у њиховој укупности, примарни циљ овог рада састојао би се у доприносу бољем схватању појма, природе, значаја и карактеристика појединих типова института дејудицијализације судске извршне функције, да пружи, не само преглед појединих типова дејудицијализације у региону и Европи и њихових карактеристика, већ да изврши и њихову критичку анализу, те да, у закључним разматрањима, понуди оптималан тип

дејудиијализације судске извршне функције, који би био примјенљив у праву Босне и Херцеговине, у свјетлу начела ефикасности и економичности грађанске извршне процедуре.

Материјал и метод рада

Приликом спровођења истраживања, у сврху израде ове докторске дисертације, биће коришћен материјал, који ће се састојати, првенствено, од литературе монографског и уџбеничког карактера, као и од извјештаја, научних и стручних чланака из области грађанског процесног права, те релевантних правних извора и судске праксе.

У овом истраживању биће коришћене следеће научне методе:

а) нормативна метода, биће примјењена за идентификовање правних норми, којима се регулише питање могућности, облика, граница и циљева дејудиијализације у области грађанске извршне процедуре.

б) историјскоправна метода, биће коришћена приликом анализе поријекла и развоја појединих система дејудиијализације грађанске извршне процедуре у појединим државама Европе и региона. Ова метода указује на факторе који су довели до прихватања појединог облика дејудиијализације судске функције у појединим државама, као средства за постизање ефикасности и економичности у пружању грађанскоправне заштите.

в) компаративна метода ће се користити ради утврђивања карактеристика појединих облика дејудиијализације судске грађанскоправне функције у домаћем и упоредном извршном праву, а ради утврђивања постојања предности и недостатака сваког идентификованог облика дејудиијализације судске функције у извршном поступку.

г) анализа случаја, биће коришћена приликом анализе судске праксе у националном и у праву појединих европских држава. Анализом случаја доће ће се до сазнања начину на који судска пракса тумачи процесна правила, која се тичу дејудиијализације судске функције у грађанском извршном поступку. Овај метод помоћи ће у указивању на најчешће проблеме које у пракси ствара преношење појединих судијских овлашћења у извршном поступку на помоћне судске органе – судског и приватног извршитеља и нотара.

д) у комбинацији са правним методом, метод анализе садржаја је потребан при анализи домаће и међународне научне и стручне литературе. Зависно од указане потребе, користе се и друге научне методе, као што су анализа, индукција, дедукција, апстракција и конкретизација. Метод синтезе, имаће посебан значај приликом коначног излагања резултата спроведеног истраживања, као и приликом излагања закључака до којих се дошло након спроведеног истраживања.

Научни допринос истраживања

Домаћа и упоредноправна теорија, до сада су, донекле, дале свој допринос научном истраживању о дејудиијализацији судске функције, у виду појединачних научних и стручних радова, који се, тек фрагментарно, баве овим питањем. Ипак, упркос важности питања изналажења облика ефикасног и економичног система извршења судских одлука у грађанском поступку, дејудиијализацији судске извршне функције, ни у домаћој, а ни у упоредноправној теорији, још увијек није дат одговарајући научни значај, у виду цјеловите монографије, засноване на

методологији научно-истраживачког рада. Поред тога, и сама чињеница да се, у циљу постизања ефикасности, тенденција законодавног изузимања судова од поступања у појединим фазама грађанског поступка, последњих година, проширила на простор скоро читавог региона, била је пресудна за одређење кандидата за њено детаљније истраживање. Из тих разлога, наслућује се да ће рад пружити свеобухватну и исцрпну анализу, засновану на методологији научног истраживања, те да ће резултати, добијени у процесу његове израде, допринијети научно утемељеном поимању и рјешавању проблематике оправданости дејудичијализације извршне функције у грађанском поступку уопште, а посебно у праву Босне и Херцеговине и њених ентитета.

3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

Кратка оцјена о научним и стручним квалификацијама кандидата тј. о његовим способностима да приступи изради дисертације

Комисија, на темељу прикупљених чињеница, сматра да кандидат мр Стојана Петровић испуњава све, законом предвиђене услове, да приступи изради пријављене докторске дисертације. Кандидат је, још на основном студију, показао добар успјех у савладавању правне науке, али и склоности ка наставном раду. Своју каријеру је почела обављањем научно-наставних активности у својству асистента, на ужој научној области Грађанско право и грађанско процесно право на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци.

На Правном факултету у Бањој Луци успјешно је окончала магистарски студиј, смијер грађанско-правни, те 2013. г. стекла диплому магистра грађанско-правних наука, на основу чега је унапријеђена у звање вишег асистента у истој ужој научној области. Кандидат активно учествује у научним скуповима и савјетовањима. Поред тога, има објављене радове из уже научне области Грађанско право и грађанско процесно право у референтним научним часописима. То потврђује способност и квалификованост кандидата да користи научне методе у истраживању грађанско-правних института. Осим тога, узимајући у обзир досадашњи радни ангажман, напредовање у научној струци, активно учешће у научно-истраживачком раду кандидата и његово досадашње практично и истраживачко искуство, као и преглед истраживања, представљен у оквиру пријаве докторске дисертације, из којег се види да се кандидат студиозно припремао за израду докторске дисертације на предложеној тему, Комисија сматра да кандидат посједује довољно научних и стручних квалификација да приступи изради предложене дисертације.

Научна или практична оправданост предложених истраживања и резултати који се могу очекивати

Научни и практични значај питања дејудичијализације судске функције у грађанском извршном поступку је неспоран, узимајући у обзир чињеницу да је до растеређења судова у погледу предузимања појединих процесних овлашћења у извршном поступку, у корист извршитеља, дошло у већини европских, али у

последње вријеме, и у већини држава региона. Тема истраживања изузетно је актуелна, имајући у виду и то да је у ентитетима Босне и Херцеговине, од 2012. г., нормативно-правно заживио специфичан тип дејудичијализације судске функције у грађанском извршном поступку, али да он још увијек није и примјенљив, нити је до сада именован иједан приватни извршитељ. Полазећи од наведеног, као и од чињенице да тип, а тиме и ефикасност и економичност појединог идентификованог типа дејудичијализације, одређују управо процесни положај, те овлашћења и начин контроле и надзора над радом извршитеља, постоји довољно простора да се, на критички начин, примјеном научних метода истраживања, третирају наведена питања, те да се предложи другачија и боља законодавна рјешења, сходно структури рада и постављеним радним хипотезама. Хипотезе су јасно формулисане, засноване на научним аргументима и провјерљиве. Осим тога, предложена тема истраживања до сада није била презентована јавности на језгровит и на научно-истраживачким методама заснован начин, како на територији Босне и Херцеговине, тако ни у државама региона.

Будући да је рад обухватио све сегменте питања дејудичијализације судске функције у грађанском извршном поступку, то се може очекивати да ће резултирати систематским приказом типова дејудичијализације, са јасним назнакама карактеристика сваког типа, имајући у виду надлежности, односно обим процесних овлашћења извршитеља, те назнакама њиховог процесног положаја у извршном поступку. Све ово, послужиће за извођење закључака о доприносу појединих типова дејудичијализације остваривању начела ефикасности и економичности пружања правне заштите грађанима у грађанском извршном поступку.

Мишљење о предложеној методи истраживања

Предложене научне методе истраживања адекватне су рјешавању постављеног научног проблема, те ће оне омогућити провјеру постављених хипотеза и остварење циљева истраживања. Као полазна грађа користиће се домаћи и страни уџбеници, монографије, научни радови и закључци научних скупова. Анализираће се домаћи и страни правни акти почев од ЕУ, различитих држава и међународних организација. Дескриптивни метод у њиховој анализи предствља полазну основу тј. каква су правна рјешења појединих питања, индукција као начин кретања од појединачног ка општем и дедукција као обрнут процес. Историјски метод указује на еволутивну димензију појединих института, а упоредни метод је незаобилазан при упоређивању два или више процесних рјешења са позиције бољег или лошијег, уочавања сличности и разлика, те приједлозима осавремењавања постојећих рјешења. Анализа случаја показује остваривање или неостваривање ефикасности пружања правне заштите грађанима у грађанском извршном поступку путем дејудичијализације судске функције у пракси.

Приједлог са образложеном оцјеном о подобности теме и кандидата

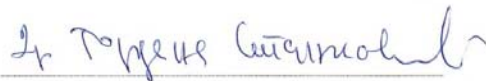
Имајући у виду досадашњи радни ангажман кандидата, његову стручну, професионалну и научну активност, остварене резултате, Комисија за писање извјештаја о подобности теме и кандидата за израду докторске тезе, сматра да је кандидат научно подобан, те да испуњава све формално-правне и фактичке услове неопходне за приступање изради докторске дисертације. Комисија је сагласна у томе да је тема „**Дејудичијализација судске функције у грађанском извршном поступку**“, кандидата Стојане Петровић, магистра правних наука, подобна за израду докторске дисертације. Комисија сматра да ће истраживање, спроведено у овој

докторске дисертације. Комисија сматра да ће истраживање, спроведено у овој дисертацији, дати очекиване научне резултате, те да ће они представљати оригиналан научни допринос грађанско-правној науци и пракси. На основу свега наведеног, Комисија предлаже Научно-наставном вијећу Правног факултета Универзитета у Бањој Луци и Сенату Универзитета у Бањој Луци да одобри израду ове докторске дисертације од стране кандидата.

У Бањој Луци, јануар.2016.г.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Др Гордана Станковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу, предсједник

2. Др Ранко Кеча, редовни професор Правног факултета Универзитета у Новом Саду, члан

3. Др Ранка Рачић, редовни професор, Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву и Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, члан

